

14

Liedon Haimionmäen rautakautinen kenttäpolttokalmisto.

C. F. Meinanderin kaivaukset v. 1953 ja 1954.

Kertomukseen kuuluu KM Esih. os:n luettelo 13204, 13225 ja 13705, valokuvat 18701-728 sekä karttaa.

Maaliskuussa 1953 ilmoitettiin Esihistorialliselle osastolle Turun tie- ja vesirakennuspiiristä, että Liedon pitäjän Loukinaisten kylässä tietöissä oli löydetty pari muinaisesinettä. Seuraavana päivänä (9. 3.) allekirjoittanut kävi löytöpaikkaa tarkastamassa. Esineet oli löydetty kallionrotkosta, eikä ilmaantunut mitään, mikä olisi viitannut kalmistoon. Tie oli suunniteltu vedettäväksi yli Haimionmäen, johon tällöin jouduttiin tekemään tien levyinen ja n. 50 m pitkä leikkaus. Leikattava maasto oli osittain kalliota osittain moreenisoraa. Allekirjoittaneen ensi kerran käydessä Haimiomäellä maa oli lumen peitossa eikä varsinaista leikkausta vielä ollut aloitettu. Kuitenkin ilmoitettiin kuukautta myöhemmin että paikalta taas oli löydetty muinaisesineitä, mikä aiheutti uuden käynnin paikalla (7. 4.). Nyt ilmeni selvästi, sekä löytöjen laadusta että maanpinnan ulkonäöstä, että kysymyksessä oli kenttäpolttokalmisto. Leikkaus suoritettiin lapioin ja rautakangin ja siis ilman kaivinkonetta. Löydökset olivat pääasiassa tavatut kun jäätynyttä maanpintaa räjäytettiin dynamiittipanoksien, jota oli ehditty tehdä suu-

rella osalla tulevaa tiealuetta. Sensijaan varsinaisessa leikkauksessa ei ollut löydetty kuin muutama esine, mikä osoittaa, ettei varsinaista kalmistoa vielä paljoakaan ollut ehditty tuhota. Työt keskeytettiin nyt löytöalueen kohdalta ja paikan tutkiminen otettiin Esihistoriallisen osaston työohjelmaan.

Haimionmäki on n. 200 m pitkä ja 60 - 70 m leveä, enimmäkseen kalliainen mäki peltojen keskellä, Savijoen maantiesillasta n. 450 m lounaaseen ja Loukinaisten kylän lähimmistä taloista n. 300 m pohjoiskoilliseen. Aurajoelle on matkaa n. 230 m. Mäki kuuluu Loukinaisten kylän Vakoisten talonnumeroon, jonka v. 1953 omisti I. Sorri, vuodesta 1954 tämän vävy, Alpo Setälä. Kalmistoalue sijaitsee Haimionmäen luoteispäässä. Sitä rajoittavat kaakossa uusi Hämeenlinnan maantie sekä lännessä ja pohjoisessa pienet kallionyppylät; koillisessa kalmisto viettää loivasti pellon tasoon saakka. Haimionmäen luoteispää lunastettiin 26. 1. 55 valtiolle 245,000 markalla ja hoidetaan vastaisuudessa muinaismuistoalueena.

Vuonna 1953 tutkittiin se osa kalmistoa, mikä tietöiden takia joutui hävitettäväksi, eli kaikkiaan n. 90 m². Keskellä tulevaa tietä oli pieni kallionyppylä, joka rajoitti kalmiston kaakkoissuuntaan. Sen luoteispuolella maanpinta oli monin paikoin rikottu, mutta joitakin kuoppakohtia lukuunottamatta kulttuurikerros oli silti enimmäkseen jäljellä. Kaivausalue oli tällä kohden 5 - 6 m leveä. Kiveys oli hyvin harva mutta tiheni luoteeseen päin.

Ruuduissa C:11-13 oli pari kohtaa, jossa kulttuurimaa ulottui 30 - 40 cm syvemmälle kuin ympäristössä, ja jotka vaikuttivat ruumishaudan kuopilta. Nämä kuopat olivat täytetyt mustalla nokimaalla ja niitä arveltiin sen takia muuta kalmistoa nuoremiksi ruumishaudoiksi; kuopat oli osittain täytetty kivillä. Esinelöytöjen joukossa ei ollut mitään joka erikoisesti olisi viitannut ruumishautaan, vaan näytti siltä, että ne olivat joutuneet kuoppiin täytetään mukana. Ei myöskään polttamattomia luita löydetty.

Koilliseen suuntaan löydöt vähenivät; viimeisessä tämänpuolisessa ruuturivissä (B - E:7) ei ollut sanottavasti nokimaatakaan. Tästä ruuturivistä luoteeseen päin maankuori oli miltei kokonaan ajettu pois.

Kalmiston kaakkoispäässä tutkittiin 2 - 3 m leveä kaista pitkin tien reunaa eli sen verran mitä tien reunaluiskaa varten joutui hävitettäväksi. Tätä kaivausalaa rajoitti kaakossa taas pieni kallionyppylä. Kiviä oli melko epätasaisesti, paikoitellen oli selviä kiviladelmia, mutta monet ruudut olivat täysin kivettömät. Löydöt eivät erikoisemmin keskittyneet kivettyihin kohtiin vaan niitä oli melko tasalukuisesti yli koko alueen. Kulttuurikerros, joka oli hyvin mustaa nokimaata oli 30 - 35 cm, muutamain paikoin kuitenkin jopa 50 cm syvä. Löydösten ja kivien keskinäisestä suhteesta ei niiden harvuuden takia voitu tehdä mitään varmaa johtopäätöstä, ainoastaan yhdessä tapauksessa löydettiin esine suuremman kiven alta (13204:32).

Koska tutkittu alue joutui leikattavaksi tieluiskaksi ei sitä sen enempää siistitty kaivaustemme jälkeen.

Kaivauksia Haimionmäellä jatkettiin vuonna 1954, jolloin Esihistoriallisen osaston määrärahoista 100,000 markkaa varattiin kalmiston tutkimukseen. Allekirjoittanut oli edellisenä vuonna arvioinut, että tämä määräraha ynnä vielä toinen samansuuruinen määräraha seuraavana vuonna olisi riittänyt koko kalmiston tutkimiseen. Tämä kuitenkin osoittautui erehdykseksi. Olin arvellut eräitä nurmen alta esiin pistäviä kiviä kallioksi, joka rajoittaisi kalmistoa lounaassa ja luoteessa, mikä kuitenkin osoittautui erehdykseksi. Kun lisäksi löydöksiä lukumäärä oli huomattavasti viimekesäisiä runsaampi, eikä myönnettyllä määrärahalla saatu suunniteltuakaan alaa kaivetuksi, jäi suurin osa kalmistoa vielä koskematta. Hävitetty alue voidaan arvioida n. 50² m²:ksi, tutkittu ala on n. 150 m² (n. 70 + 77 m²) ja koskematon ala n. 400 m².

Niinkuin vuoden 1953 kaivausalueella oli tälläkin alueella kalmisto tehty morenipohjalle, ainoastaan lounaispäässä kallio pisti n. 3 m²:n alueella esiin. Kiveys oli epätasainen, mutta huomattavasti tiheämpi kuin edellisenä vuonna tutkitulla kaistalla. Mitään erillisiä kiviä ei voitu huomata, eikä myöskään useampia kiviä kerroksia. Kivien alustat olivat yleensä mustaa kulttuurimaata, mistä päätellen kivet ovat tänne tuodut; esineitä oli sen sijaan vain harvoin kivien alla. Kulttuurimaa oli yleensä 35 - 40 cm syvä, mutta lounaispäässä oli jopa 70 cm syviä kohtia suurten kivien ja kallionyppylän välissä.

Ruuduissa K:23 - 24 oli jo maanpinnassa näkyvissä n. 40 cm syvä kuoppa, joka pitkulaisena jatkui n. 5 m luoteeseen päin ylämäkeä. Kuopan kohdalla tumma kulttuuri-

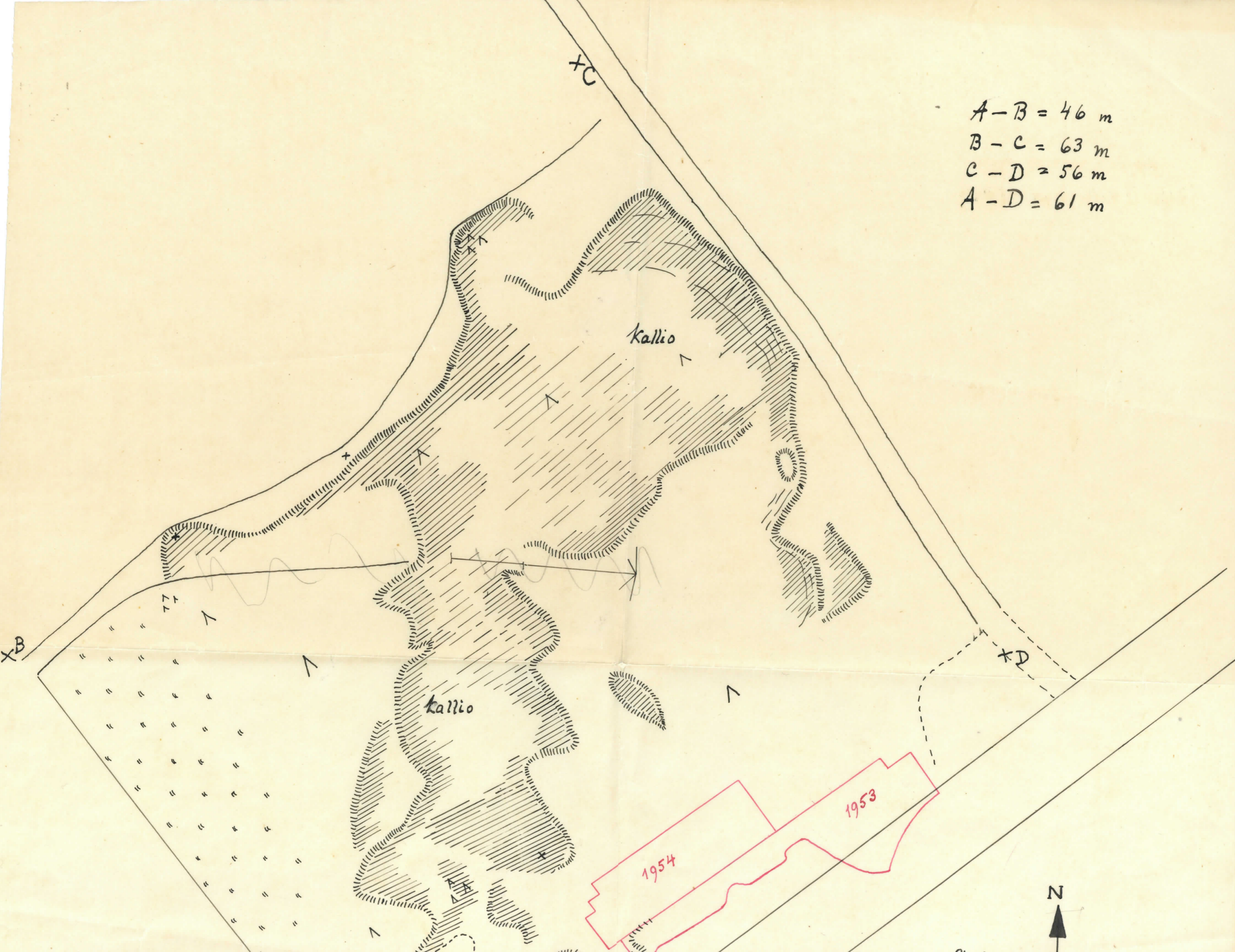
maa jatkui huomattavasti syvemmällä kuin ympäristössä; maa oli yhtä tiivistä kuin muuallakin ja vaikutti siltä, ettei kuoppa olisi ainakaan kovin nuorelta ajalta. Koska kysymyksessä saattaa olla jokin erillinen muinaisjäännös, vaikkapa venehautaus, ei sitäkään osaa kaivettu, joka laukesi ruutujen K 23 - 25 alalle. Kartalle pilkkuviivalla merkittyä aluetta siis ei ole tutkittu pohjaa myöten.

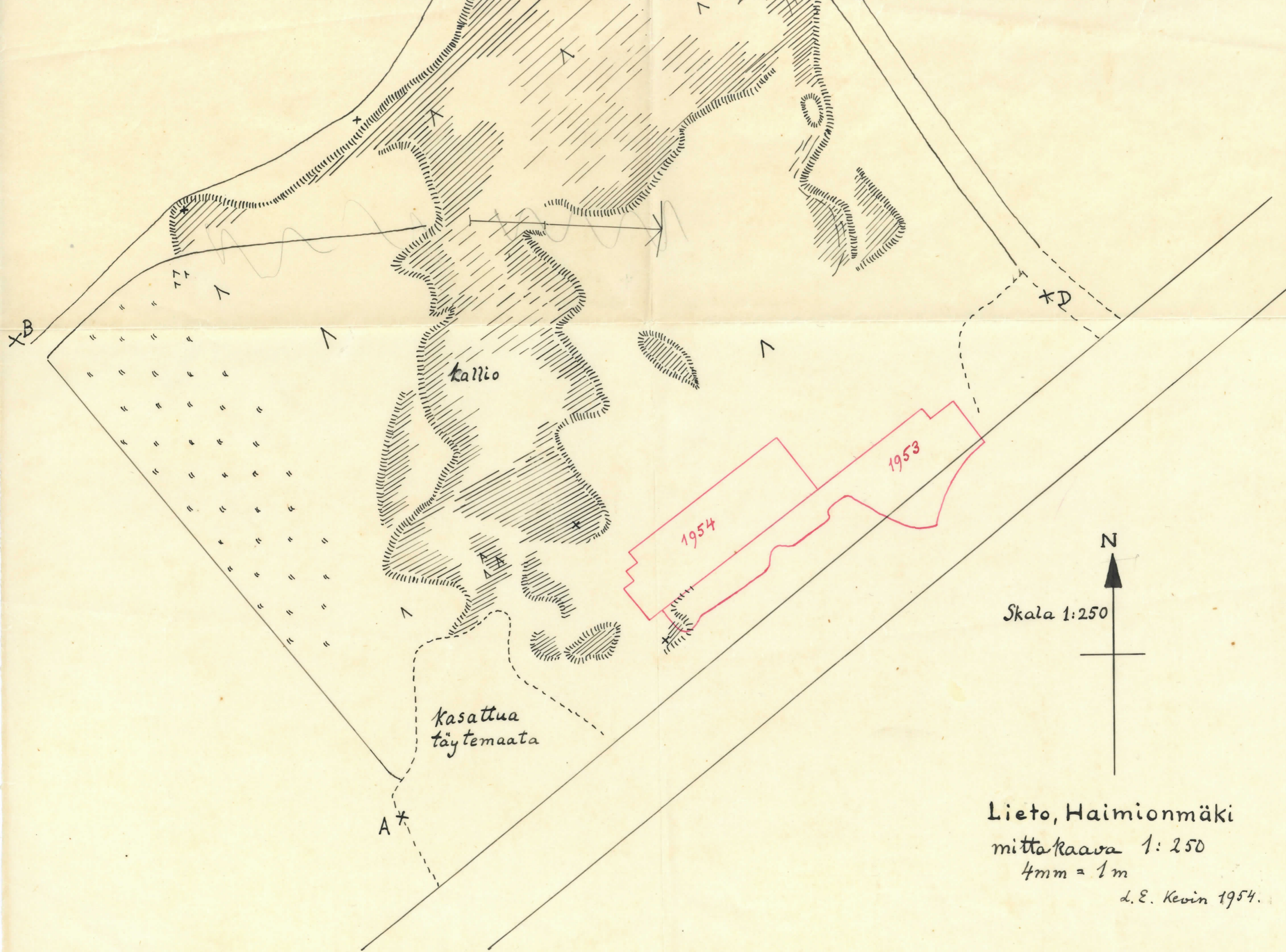
Kaivausten jälkeen alue täytettiin ja tasoitettiin. Kaivausalueen nurkkiin lyötiin kepit ja ruutujen D 33, D 34, E 33, E 34 sekä ruutujen O 33, O 34, P 33, P 34 risteyksiin hakattiin risti kallioon.

Helsingissä, toukokuun 6 p:nä 1955.

A-B = 46 m
B-C = 63 m
C-D = 56 m
A-D = 61 m

kallio

kasattua
täytemaata

1953

1954

N

Skala 1:250

Lieto, Haimionmäki

mittakaava 1:250

4mm = 1m

d. E. Kevin 1954.

18726

18727

18723

18722

18728

18725
18724

18721

18720

18701

18702

18703

18704

18703

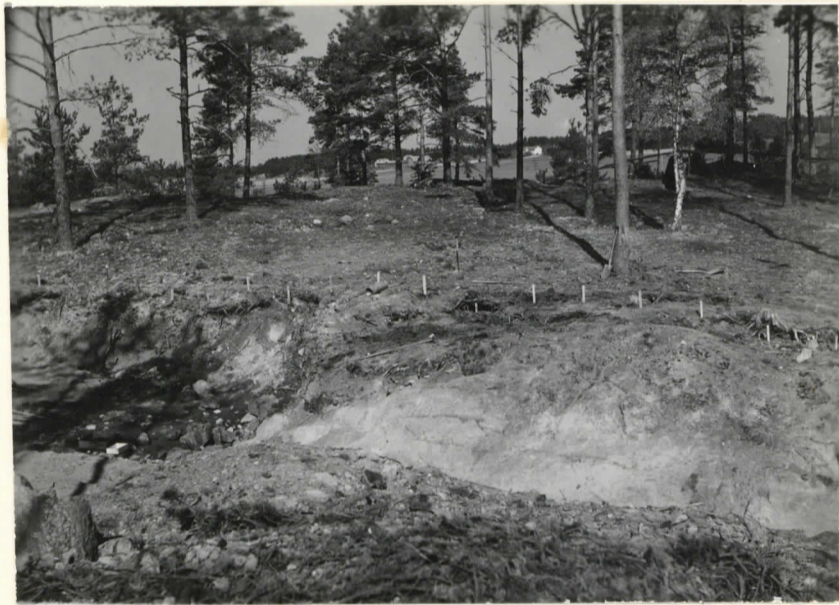
18704

18709

18706 18707

18706

18705

18711

18712

18710

18713

18719

18717

18716

1872 18718

18715

↑ 19144

↑ 19142

Miskanponnen 13204:190 löytöpaikka

19141

19143

8
T₀

XB

A

$A - B = 46 \text{ m}$
 $B - C = 63 \text{ m}$
 $C - D = 56 \text{ m}$
 $D - A = 61 \text{ m}$

Lieto, Haimionmäki
 mittakaava 1:250
 40mm = 1m
 P.E. Keinin 1954

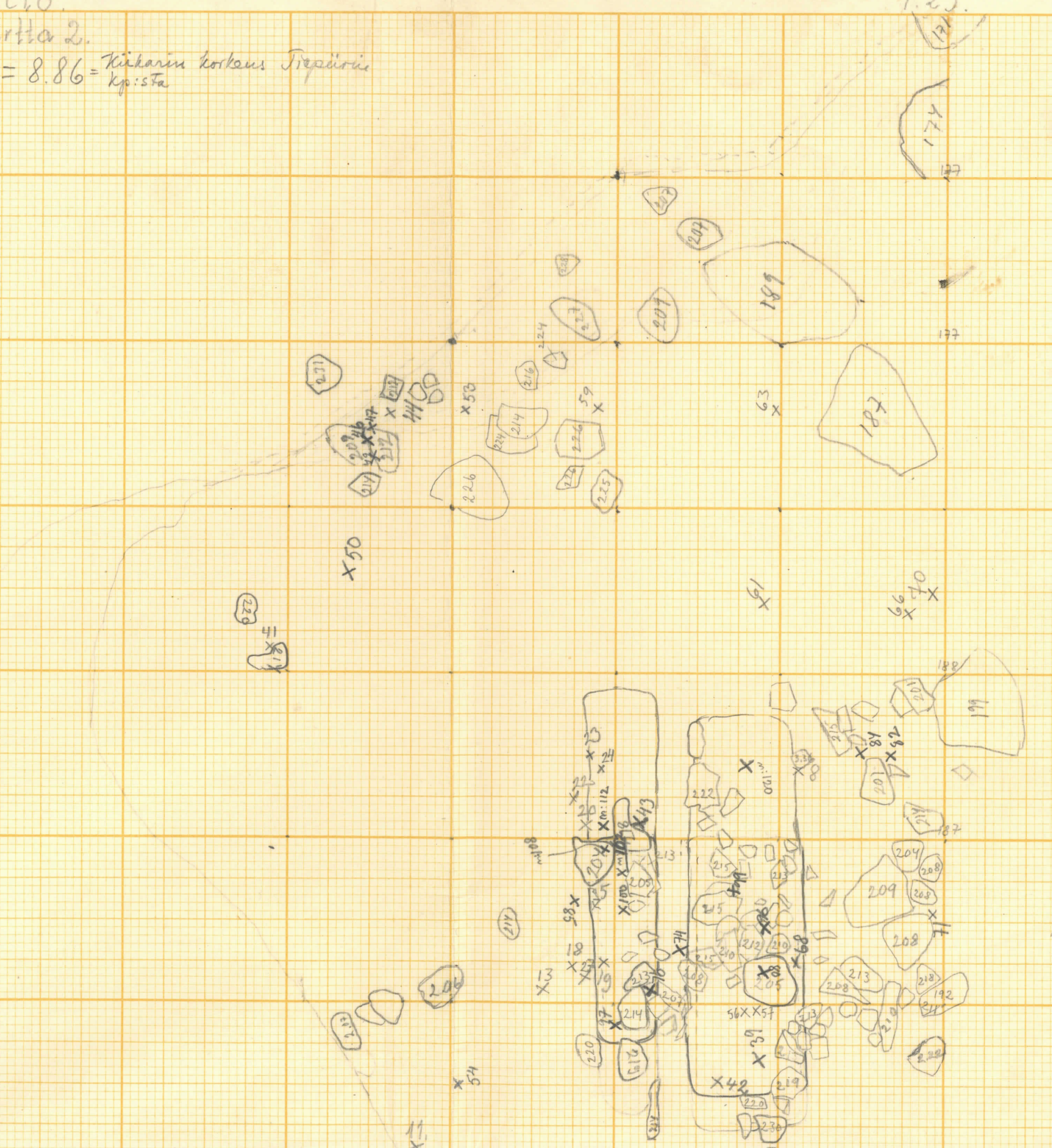
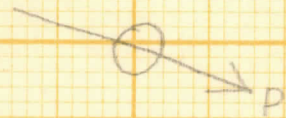
5714,4 m²

Lieto.

Kartta 2.

Pl. = 8.86 = Kikkarin korkeus Trepäriin
Kp:sta

1:25

209

209

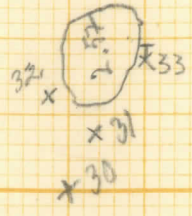
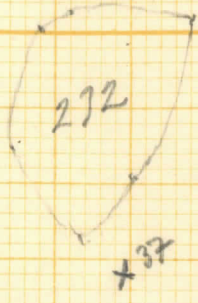
166

G. WULFF AB HELSINKI

660

10

246

9

26

x

8

25

x

158

254

888

7

244

6

264

5

280

A

B

C

D

035
risti Kalliotta

Oy Wulff AB

N:o 113 1/2 A 3. 297 X 420 mm.

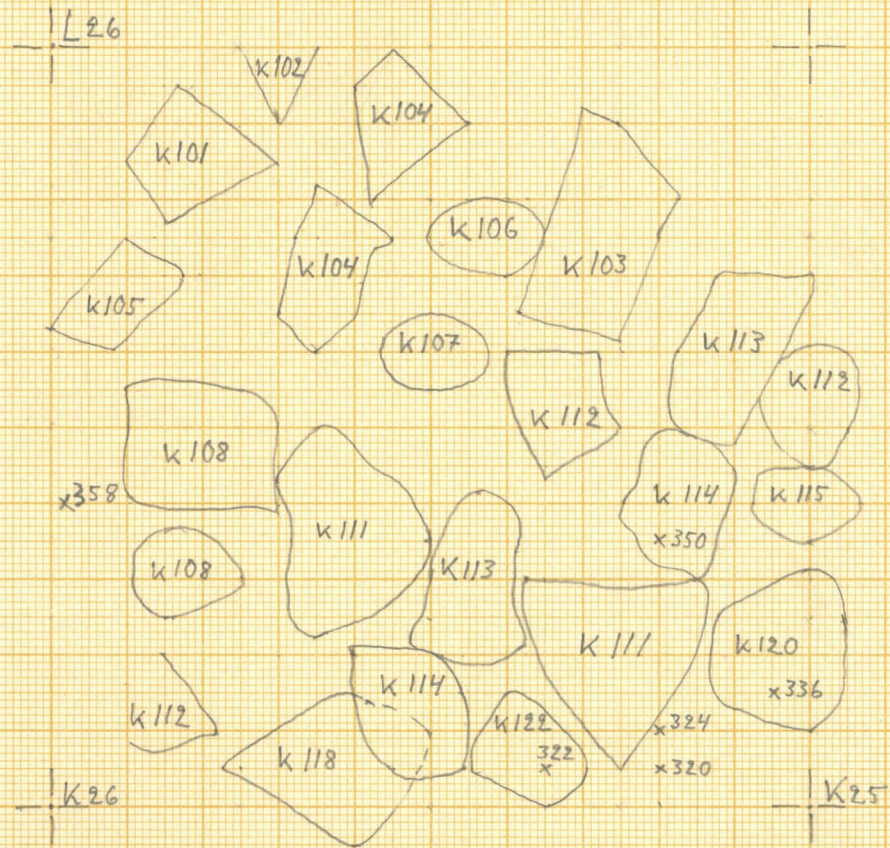
Lieto, Haimionmäki 1954
1:25.

risti Kalliotta
+1095
1 1/2 m
→ +113

Lieto, Haimionmäki 1954

1:10

Ruutu K 26

O

050

055

070

074

073

069

N

056

065

079

082

080

083

M

062

079

082

082

081

103

L

052

054

081

086

090

106

K

052

054

081

086

090

106

J

052

054

081

086

090

106

I

052

054

081

086

090

106

H

052

054

081

086

090

106

G

052

054

081

086

090

106

F

052

054

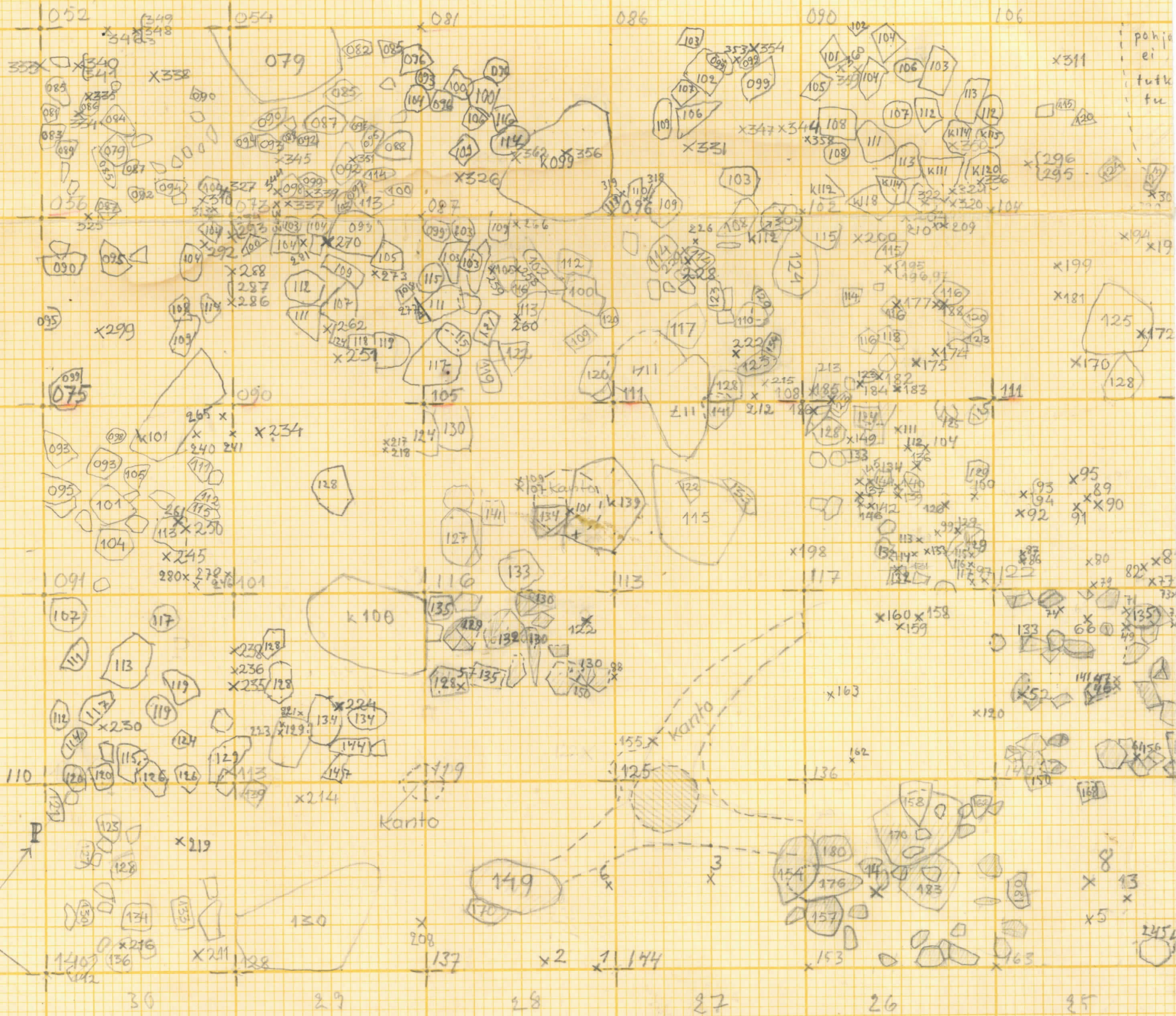
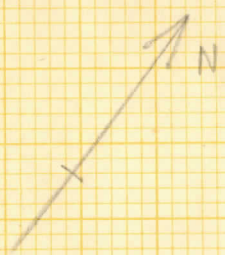
081

086

090

106

1:25

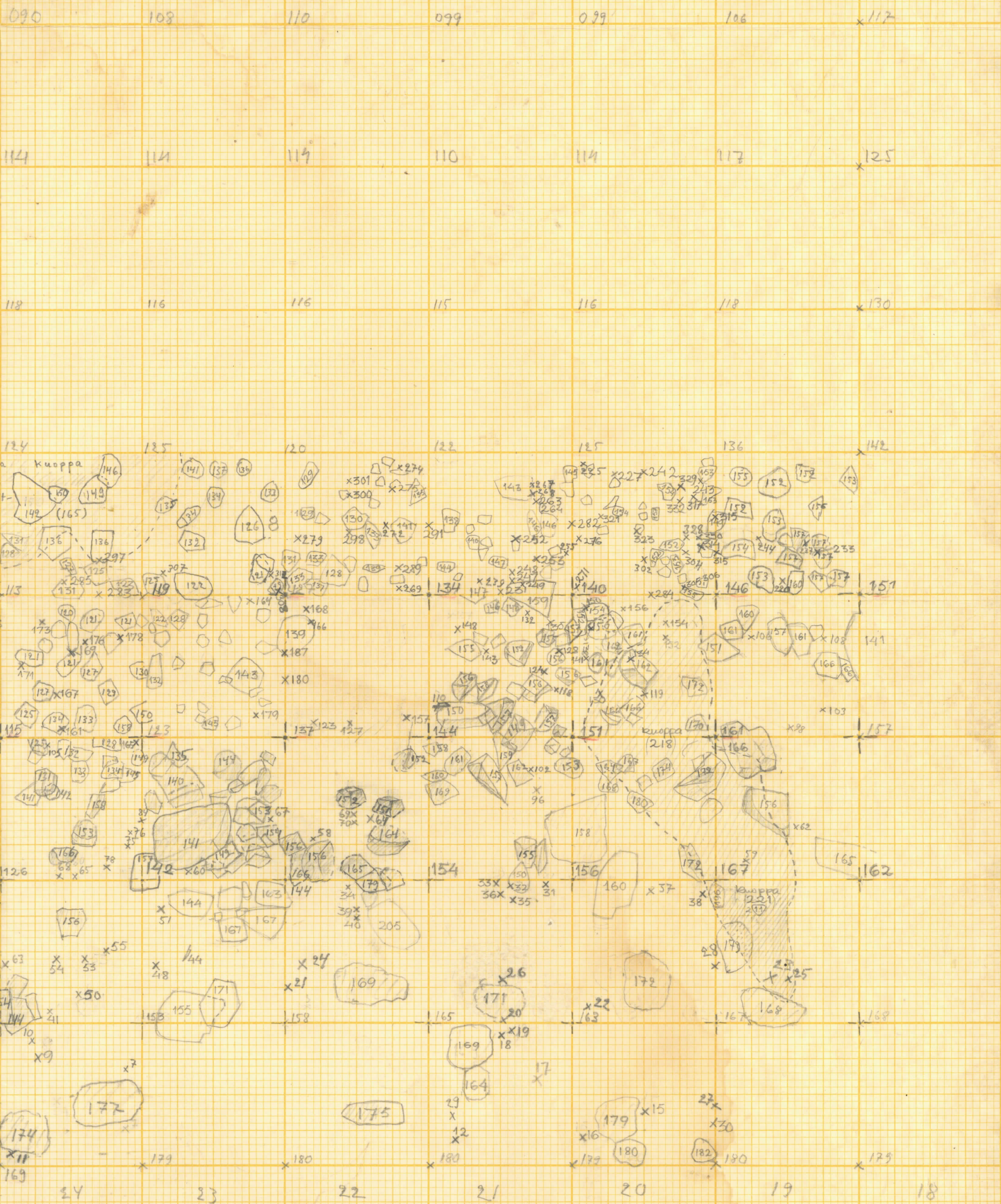

po
ei
tu
tu

x95
x89
x90
x92
x91

x8
x13
x5

1m

M

L

K

H

19

20

21

22

23

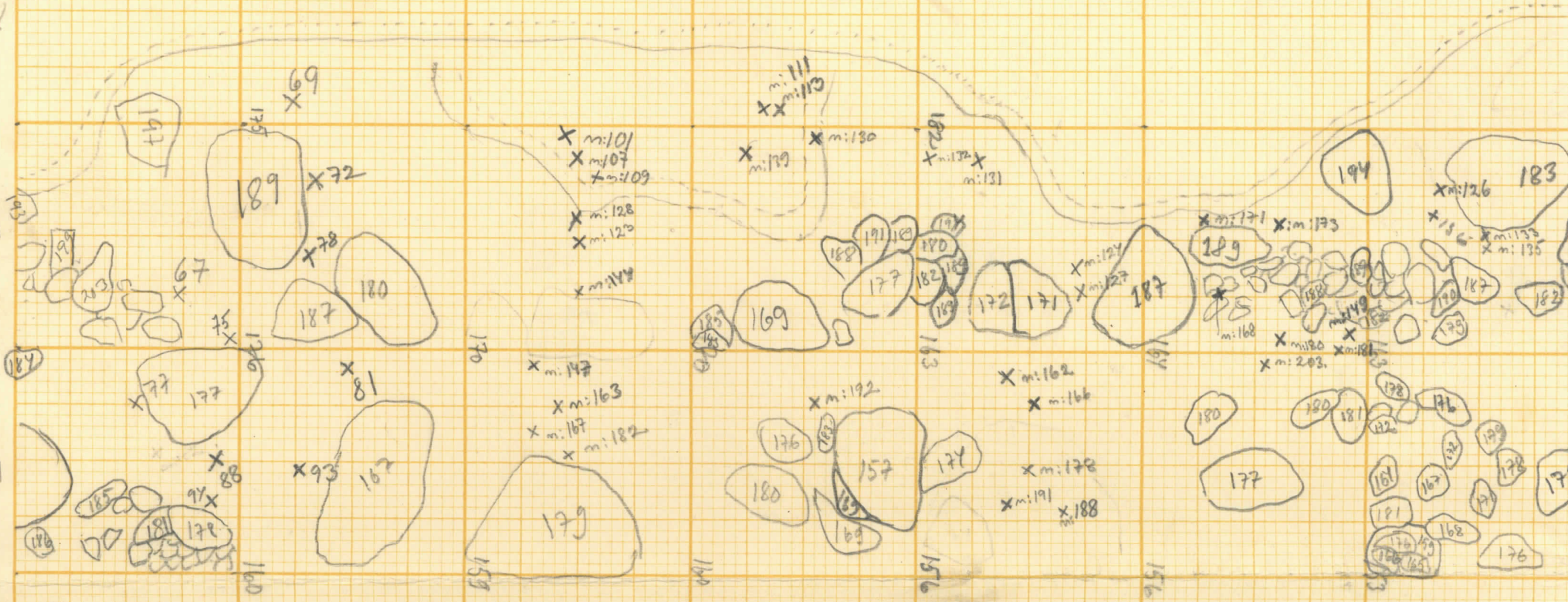
24

25

Z

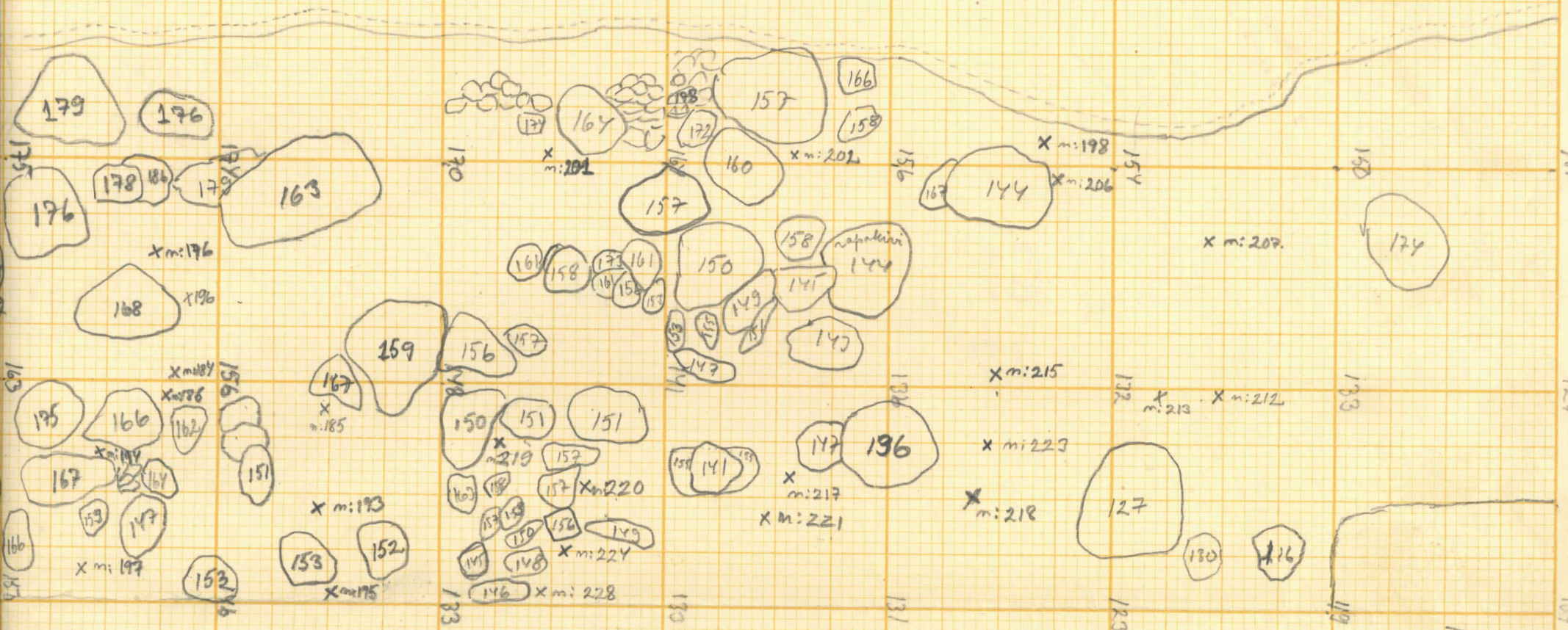
E

F

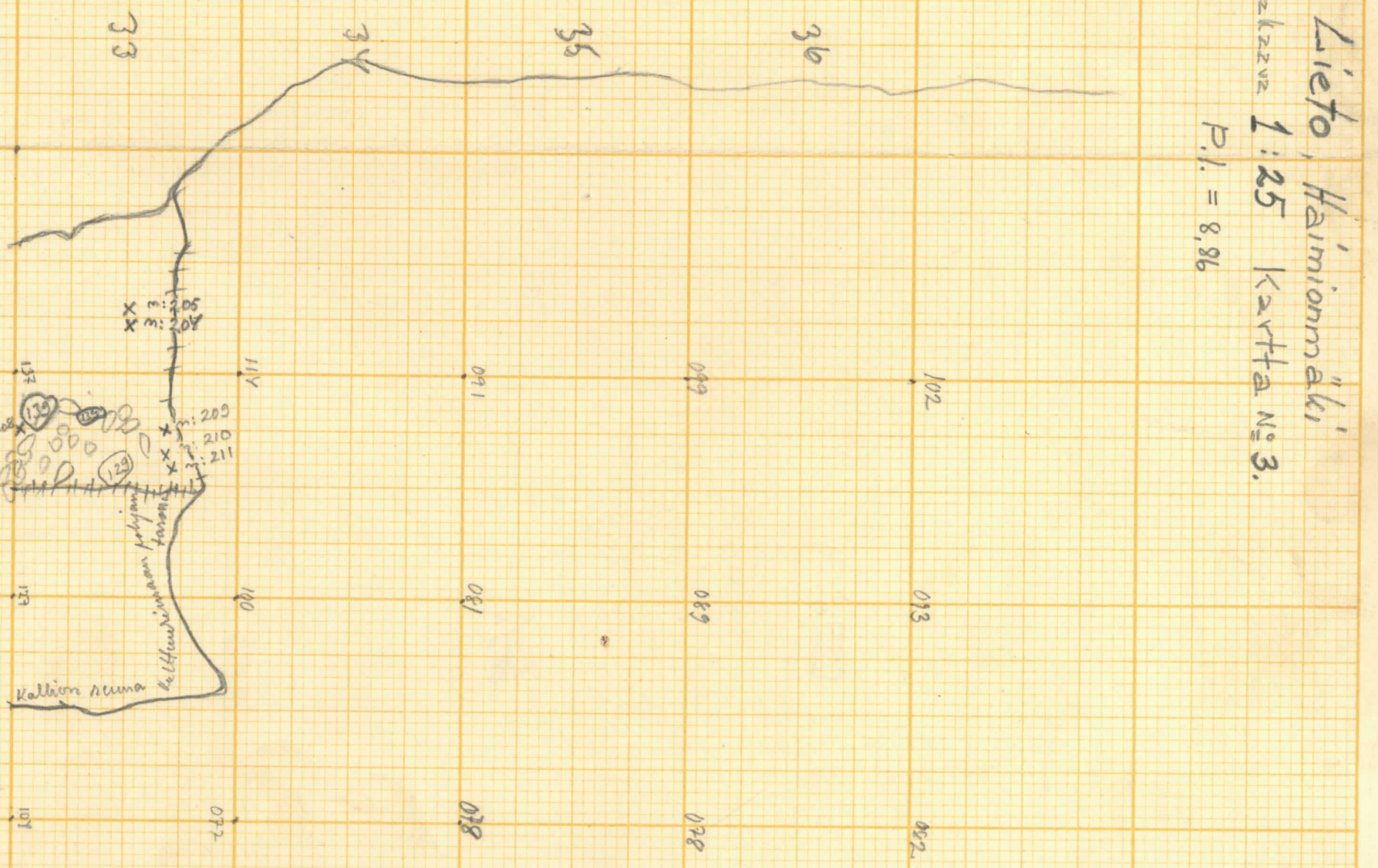

LIETO

26 27 28 29 30 31 32

32 33 34 35 36

Lieto, Haimionmäki
 Mitäkkäz 1:25 Kartta N° 3.
 P.l. = 8,86

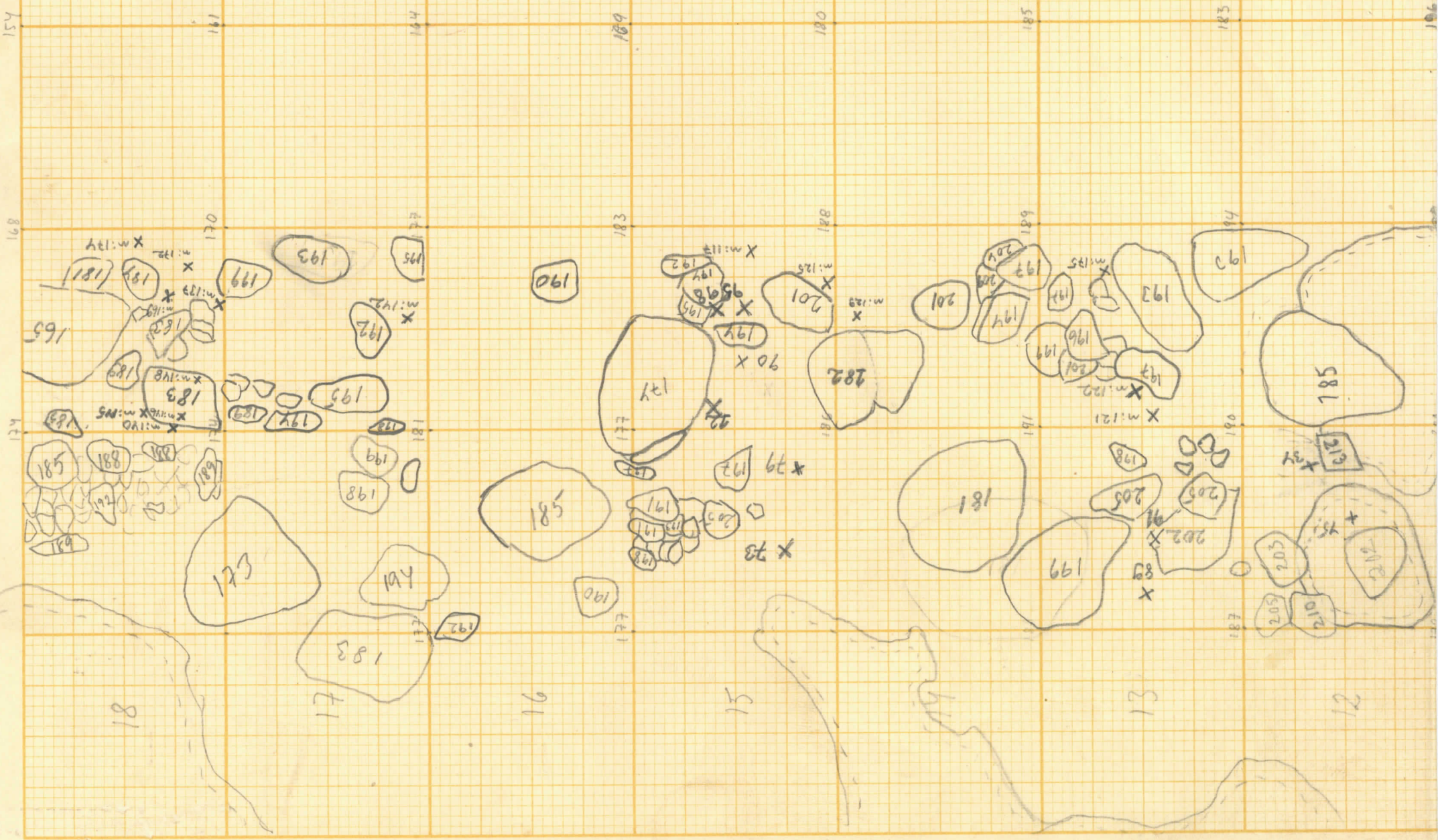
1:25

Lieto, Haimionmäki
kartta 1.

LIETO, HAIMIONMÄKI

C.F. MEINANDERIN KAIVAUKSET V. 1953

MITTAKAAVA 1:25. 1m = 4cm.

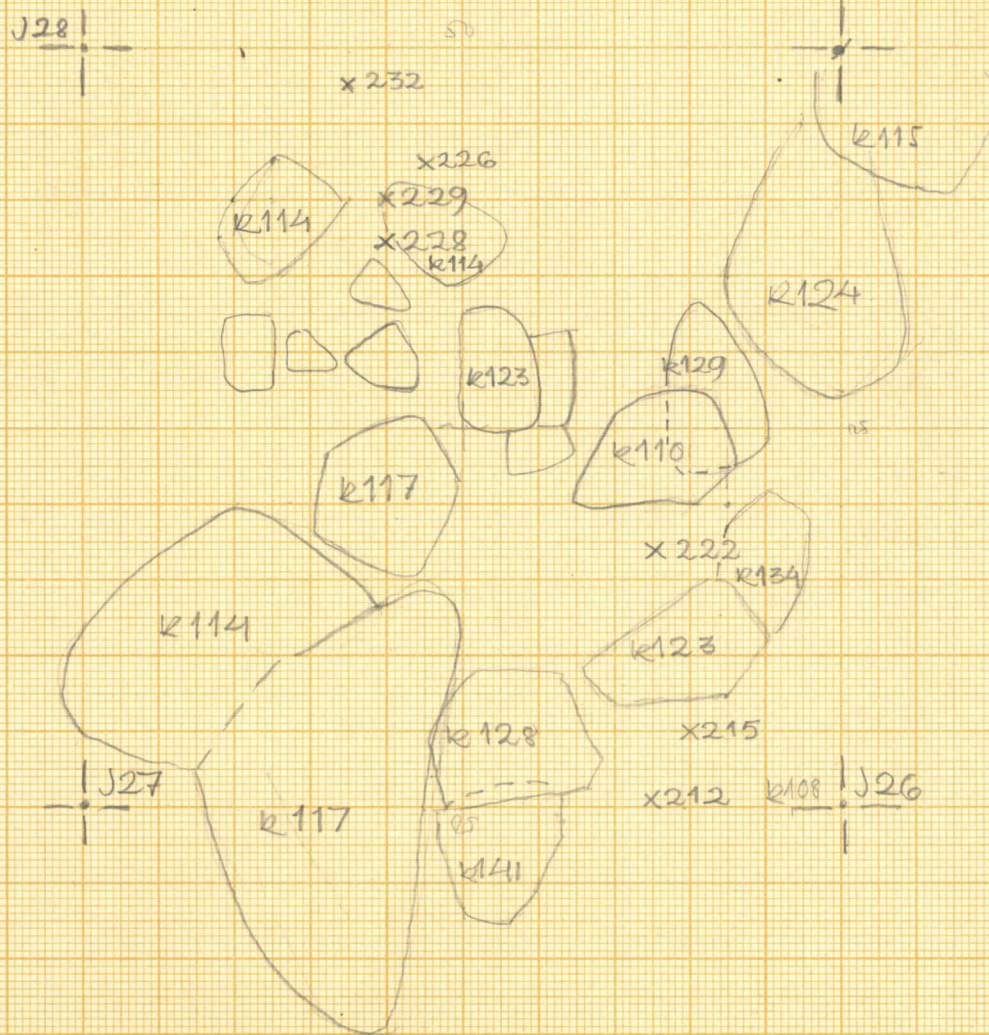

280 284 288 291 294 297 300 303 306 309 312 315 318 321 324 327 330 333 336 339 342 345 348 351 354 357 360 363 366 369 372 375 378 381 384 387 390 393 396 399 402 405 408 411 414 417 420 423 426 429 432 435 438 441 444 447 450 453 456 459 462 465 468 471 474 477 480 483 486 489 492 495 498 501 504 507 510 513 516 519 522 525 528 531 534 537 540 543 546 549 552 555 558 561 564 567 570 573 576 579 582 585 588 591 594 597 600 603 606 609 612 615 618 621 624 627 630 633 636 639 642 645 648 651 654 657 660 663 666 669 672 675 678 681 684 687 690 693 696 699 702 705 708 711 714 717 720 723 726 729 732 735 738 741 744 747 750 753 756 759 762 765 768 771 774 777 780 783 786 789 792 795 798 801 804 807 810 813 816 819 822 825 828 831 834 837 840 843 846 849 852 855 858 861 864 867 870 873 876 879 882 885 888 891 894 897 900 903 906 909 912 915 918 921 924 927 930 933 936 939 942 945 948 951 954 957 960 963 966 969 972 975 978 981 984 987 990 993 996 999

Lieto, Haimionmäki 1954
1:10

Runtu J27

Lieto, Haimionmäki 1954.

1:5

P

70

60

50

40

30

1926

Punka G26

926 | 927

A. 4. (210x297 mm.)

OY WULFF AB. N:o 106

Lieto, Haimionmäki 1:10
1954.

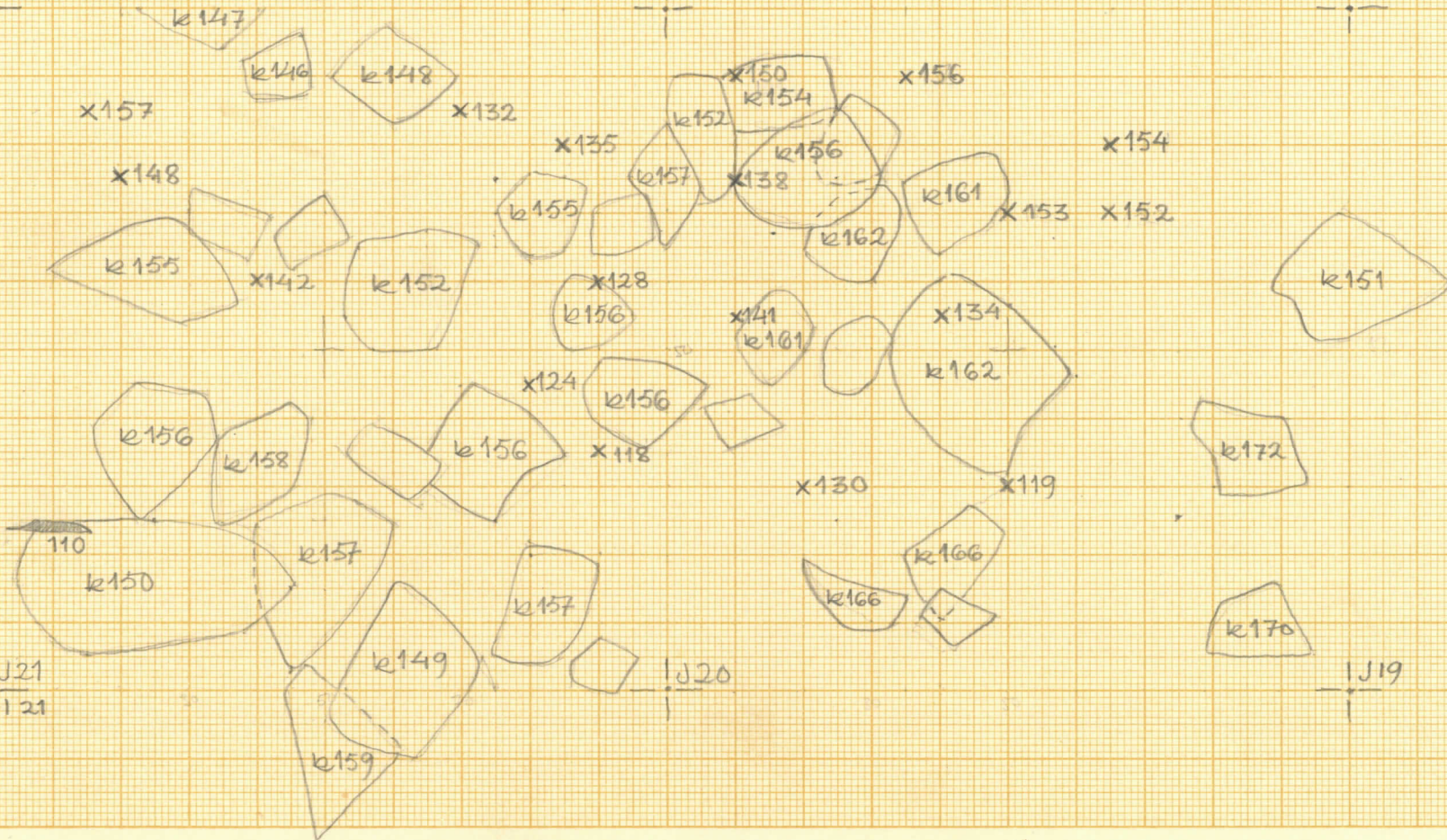
Runku J 21

Runku J 20

K21

+

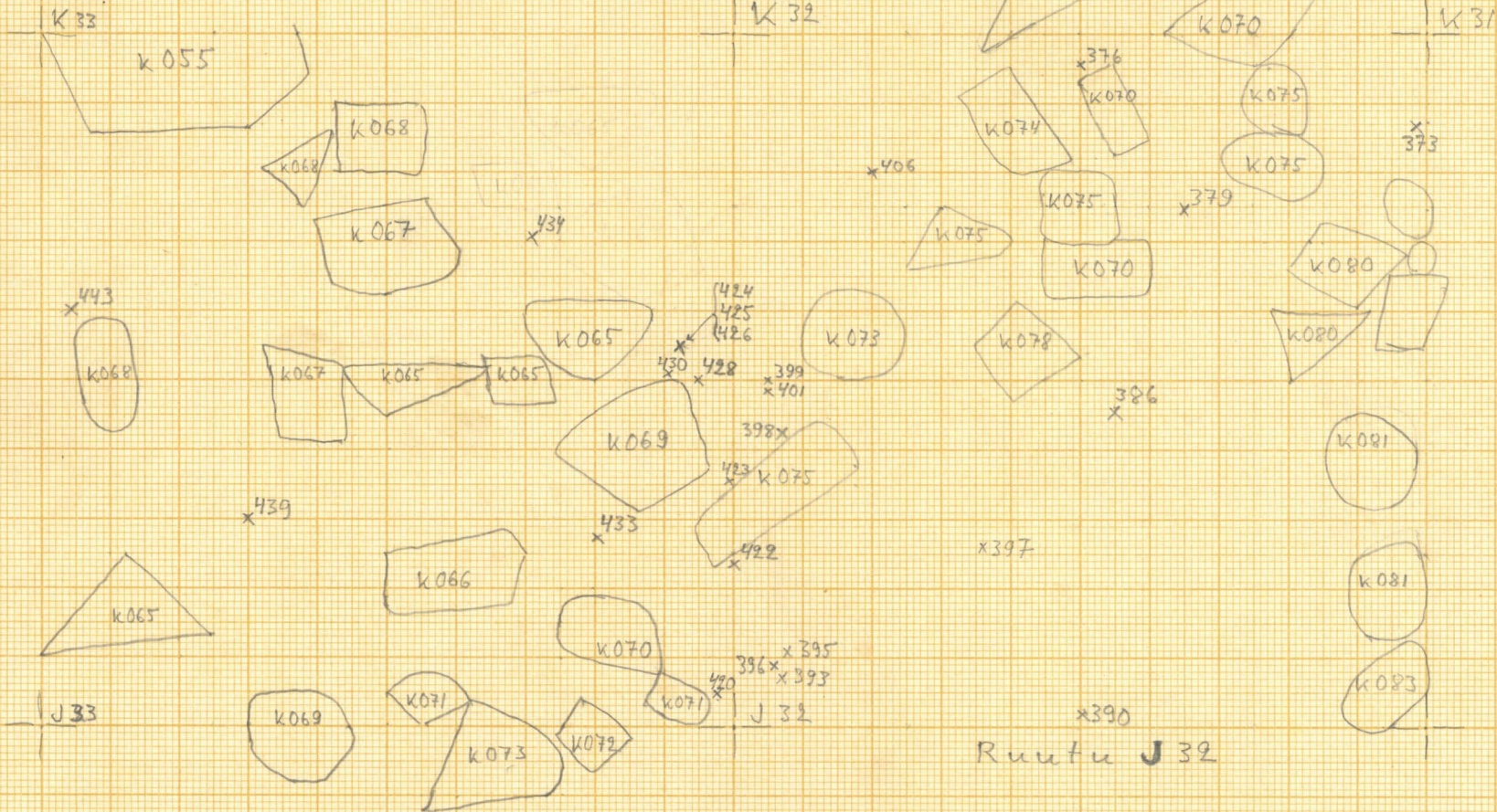
+

A. 4. (210x297 mm.)

OY WULFF AB. N:o 106

Ruutu J 33

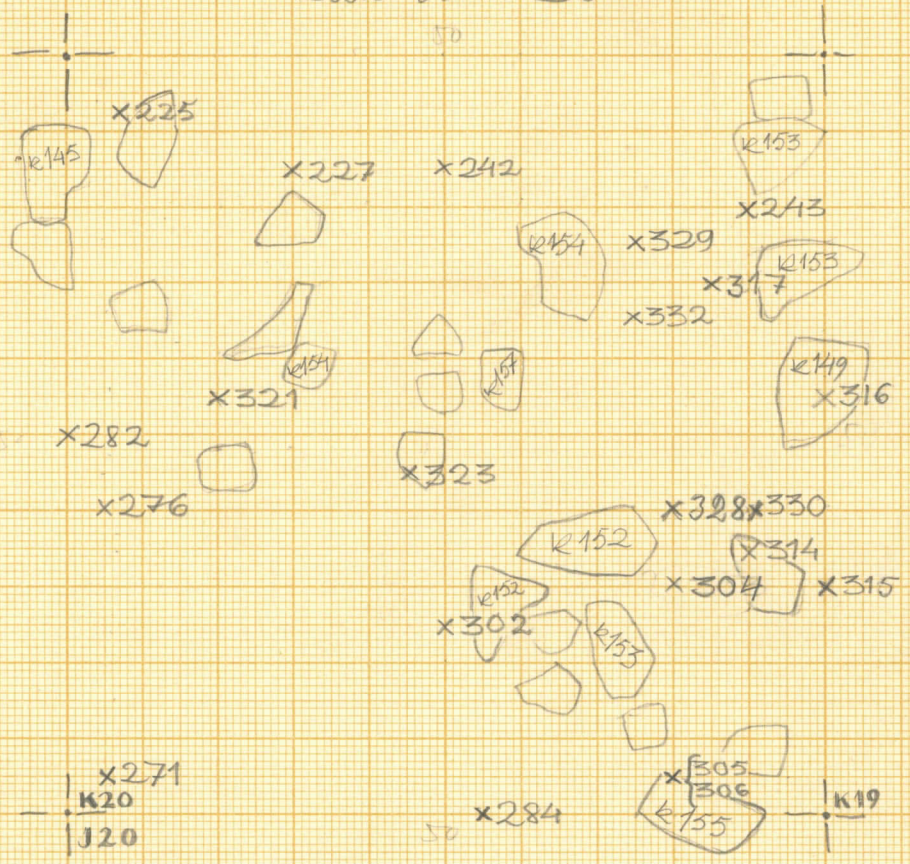

Lieto Haimionmäki 1954

1:10

Lido Hainionaker 1951
1:10

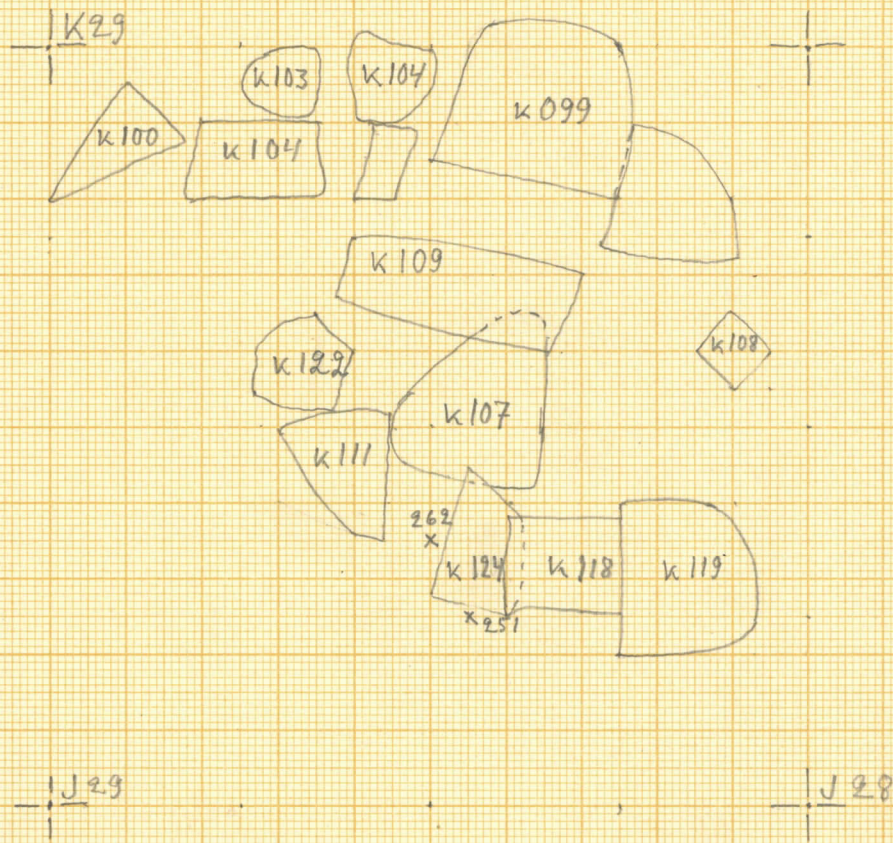
Runden K20

Lieto, Haimionmäki 1954

1:10

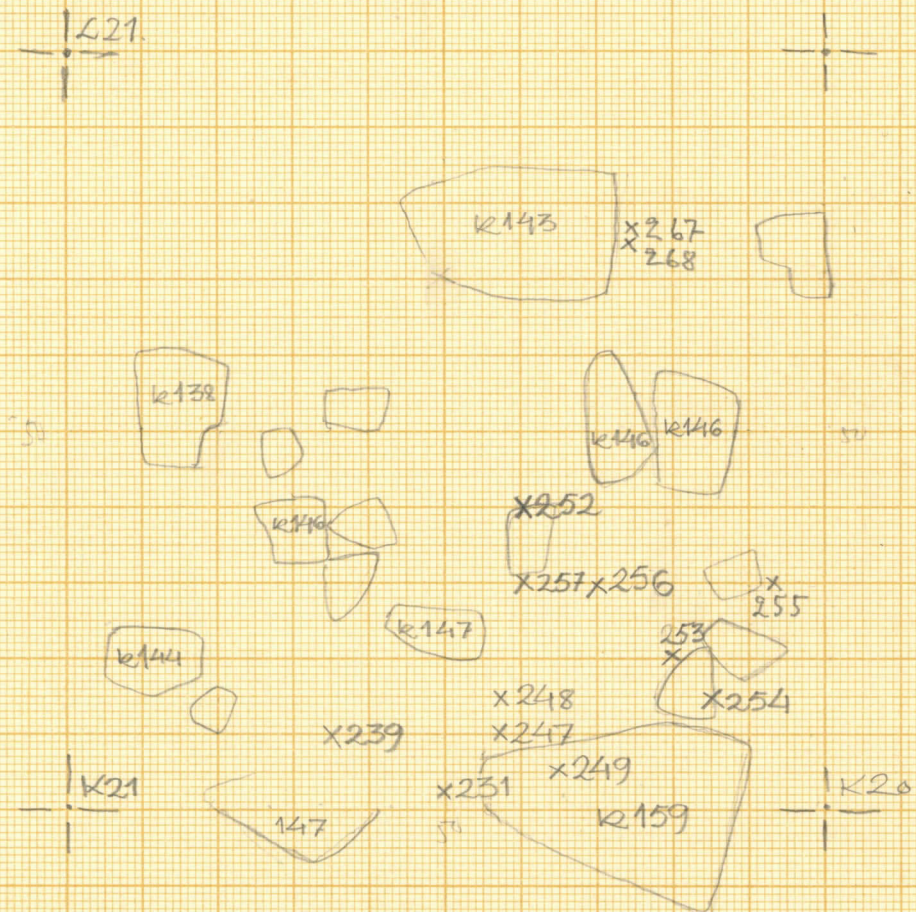
Ruutu J 29

Lieto, Haimionmäki 1954

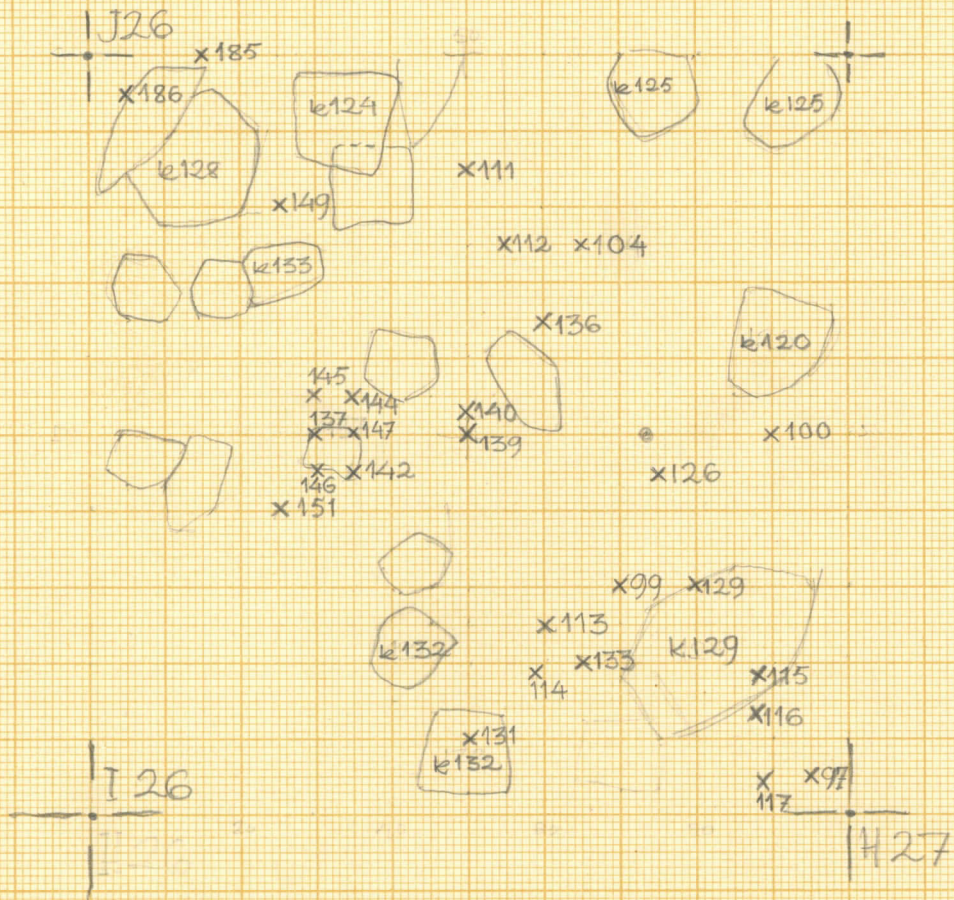
1:10.

Ruutu K21.

Lieto, Haimionmäki 1:10.
1954

Ruutu 126.

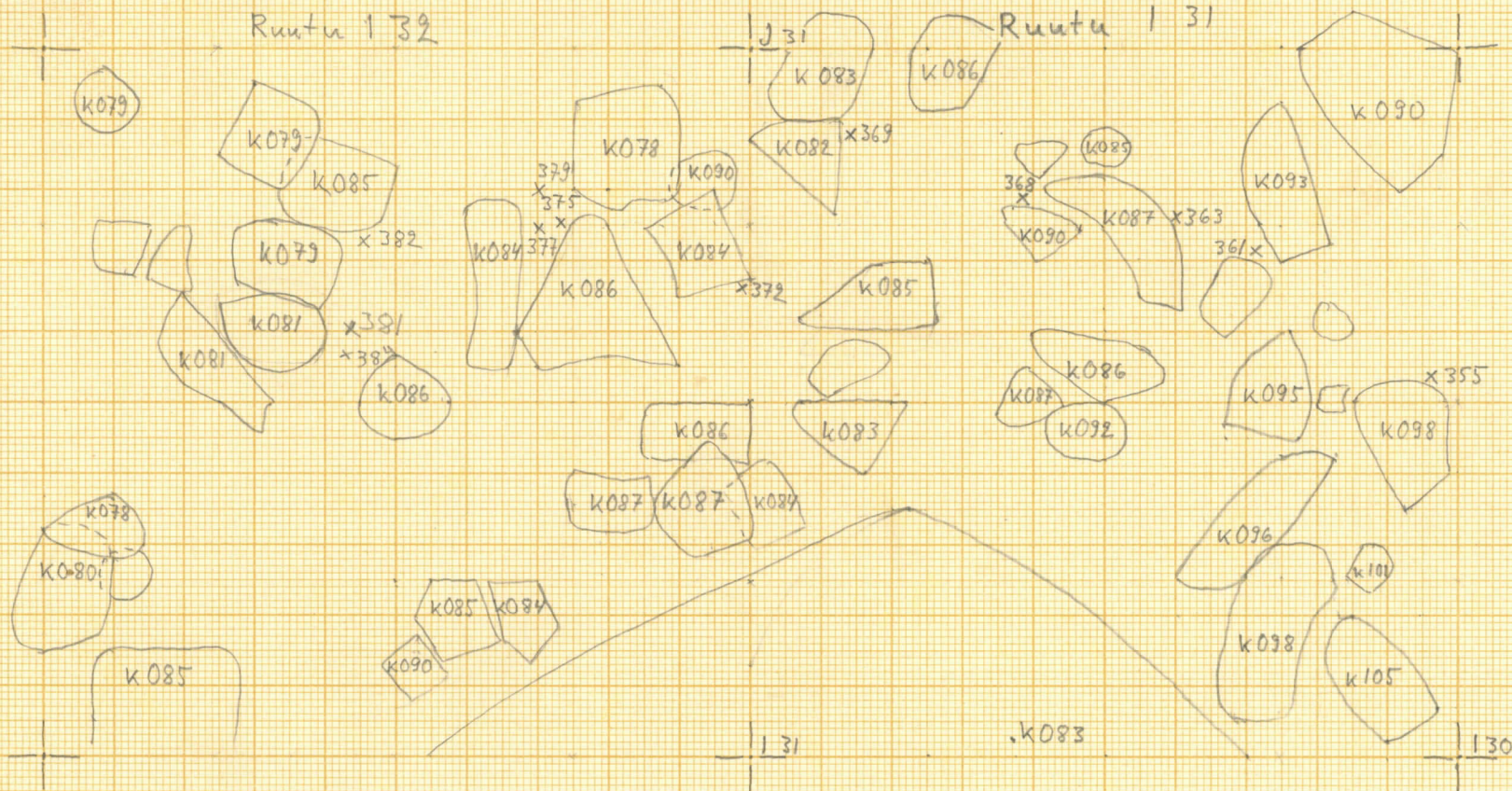

A. 4. (210x297 mm)

OY WULFF AB N:o 106

Lieto, Haimionmäki 1954

1:10

Runtu H 33

133

132

x416
x415

x417
x410 x407

x408

K088

x400

x394

x392

x391

x389 x385

x388 x387

x383

x380

kallio

H33

Lieto Haimionmäki 1954

1:10

Liato, Haimionmäki 1954
1:10.

Runtu J 2.6

